



Formulare instrumento[rum]

Köln, 28. Januar 1502

De indulgentia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70749](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70749)

probu bone vite puerfationis honeste ac bonu administratores de quo in
 bonino fiducia optinemus spealem rectorem z administratores dicte domus
 mus cu terris z possessionibus institutum dicte domus cu onere z hono
 re ac terris z possessionibus predictis alijsqz oneribus iuribus z pertinentiis suis
 eidem. N. primum z assignamus auctoritate nostra pferimus z assigna
 mus de eadem. ac eidem Guilhelmū coram nobis ppter hoc pstitutum in
 corporalem possessionem seu quasi domus leprofarie iuribus z pertinentiis. p
 dictorum per anuli nostri in suis manibus traditōem inducimus z inuesti
 mus de eadem pfecto p dictum Guilhelmū qz domū predictam necnon
 terras z alias possessiones z iura ad dictam domū pertinentia ac pertinentia
 bñ z vtiliter reger z gubernabit. agricultari laborari z seminari faciet pau
 peribus leprosis z alijs psonis in dicta domo nūc existentibus et qui erunt
 pro tempore in necessarijs administrabit fideliter. iura z libertates atqz bo
 na dicte domus z ad ipsam domū pertinentia. et spectantia. manu tenebit z de
 fendet pro posse. nihilqz de his que ad dictam domū pertinent aut in futurū
 pteribit alienabit. sed alienata recuperabit z ad ius et proprietates dicte
 domus reducet z reduci procurabit pro posse ad sancta dei euangelia cor
 porali iuramento. Quocirca vobis omnibus z singulis supradictis presen
 tium tenore damus in mandatis. quatenus dictum Guilhelmū in magis
 strum rectorem gubernatorem z administratorem dicte domus leprofarie
 recipiatis z recipi faciatis. et ipsum Guilhelmū in corporalem reale z actu
 alem possessionem dicte domus iuribus et pertinentiarū p dictorum induca
 tis z defendatis. inductū amoto ab ea quolibet detentore sibiqz de ipsius
 domus fructibus redditibus pueniuntibus et obuentiōibus vniuersis faciatis
 plenarie et integre responderi et q̄tum in vobis est plenarie z integre res
 pondeatis. In quorū omnium zc

De indulgentia

Indulgentiarū materia ad officiū interrimorū patrum
 dominorū abbreviatorū spectat. qui p̄sulendi sunt pro his tamen que per
 Reuerendissimos in xpo patres et dominos dños cardinales p̄cedi cōsue
 uerunt. vide quedam pauca inferius.

Pro aliquali informatiōe aduerte qz de numero cardinaliū nonnulli
 sunt epi cardinales. alij p̄sbyteri cardinales. reliqui p̄o diaconi car
 dinales. Epi cardinales sunt Ostien. Albanensis. Portuens. Sa
 binensis. tusculanus. z penestrinus. Presbyteri cardinales sunt isti. vide
 licet. sancte crucis in hierlm. sanctorū Marcellini z Petri. sanctorū q̄trū
 or coronatorū. sanctorū Iohis z pauli. sancte Anastasie. sancte Sabine.
 sancti Stephani in celio monte. sancti Clemētis. sanctorū Petri z Nichil
 lei. sancte Susanne. sancte Portētiane. sancti Sixti. scē Audoxie. scē Pe
 tri ad vincula. sancti Martini in montibus. sancti Eusebij. sancte Prisce.
 scē Vitalis. sancti Lynci. sancti Maurici. sancti Marcelli. sancti Lau
 rentij in damaso. sancte Albine. sancti Laurentij in lucina. sancte Cecilie.
 sancti Crisogoni. scē Praxedis. sancte Marie trāstiterim. z sancte Luz
 cę in silice presbyter cardinalis. z sic de alijs prescriptis ¶ Diaconi cardis

De indulgentia.

nales sunt sancte Lucie in septem solijs. sancte Marie de aquino. sancti Theodori. sancte Marie apud scholam grecam. sancti Adriani. sancte Marie in uolatis. sancte Marie in porticu. sancti Angeli. sancti Nyeolai in carcere tulliano. sancte Marie in dnica. sancti Eustachij. sancte Lucie in ter imaginis. sancti Uicci in macello. sancte Agathe. sanctorum Sergij et Bachi. sancti Gregorij ad uelum aureum diaconus cardinalis Inter hos episcopi presbyteris et presbyteri diaconis. necnon tam inter episcopos quam presbyteros quam etiam diaconos antiquiores minus antiquos proponuntur in exordio cuiuslibet littere. ut infra. **A.** ostien. n. albanen. n. portuen. episcopi. **Jo.** tunc sancte crucis in hierlm. **A.** tunc sanctorum Barcellini et Petri. **A.** tunc sanctorum quatuor coronatorum. **B.** tunc sanctorum Johis et Pauli. **L.** tunc sancte Anastasie presbyteri. **A.** tunc serena Lucie in septem solijs. **B.** tunc sancte Marie in aquino. **H.** tunc sancti Theodori diaconi miseratone diuina sancte Ro. ecclesie cardinales Uniuersis et singulis presentes litteras inspecturis salute in domino sempiterna si cuncte ecclesie etc. sequatur. phemium ut infra

¶ Indulgentiarum exordia

¶ Indulgentia de sancta et indiuidua trinitate

Et si cuncte orbis ecclesie sub sanctorum fundate uocabulis sunt pia deuotione fidelium uenerande. illas tamen que in honore et sub uocabulo sancte et indiuidue trinitatis dedicate noscuntur eo ex celebriori memoria uenit uenerari quo ipsa sancta trinitas immediatus et perfectius uocati delictum dirigit et ad gratiam exauditionis admittit

¶ De corpore christi.

Sancitissimum corpus domini nostri Iesu christi qui de hoc mundo transiit rus ad patrem ad passionis et mortis sue memoriam carne sua in abum et sanguinem suum in poculum exhibuit populo christiano. Decet christifideles. per deuotionem reminiscere uenerari et panem angelorum celestem quod nos spiritus liter reficit uelut nostre peregrinationis qua redimus ad patriam uincam deuotis mentibus et intemis precibus adorare. Cum itaque etc.

¶ De sancto spiritu

Et quilibet loca sanctorum sunt pia etc. tanto sunt uenerabilius honoranda quanto ipse spiritus sanctus gratiam infundit ueterius in cordibus deuotorum. Cupientes etc.

¶ De corpore christi et alijs sanctis

Sancitissimi corporis et sanguinis domini nostri Iesu christi eiusque sanctorum martyrum memoriam et in eorum honore dedicatas ecclesias atque loca cuncti christifideles insigniti per illius amore cum quo iudei martyres regnant in celis uenerari debent in terris ut ipsius sacratissime passionis recolentes memoriam et martyrum ipsorum suffulti presidio apud eum quod suis meritis non ualent impetrare sanctorum eorumdem mereant. Cupientes etc.

¶ Pro ecclesia sancte crucis

Admirabile signum sanctissime crucis quod erit in celo cum dominus ad iudicandum uenerit et per quod ipse redemit mundum qui ligno perierat. Necnon discipulorum gesta nos admonet ut in pelago huius mundi

Folium XCII.

di surgere. pcella ad signū ipm pcurrere debeamus hoc sane signū deuote
psideratōis indagine pceptātes z intra mētis archana reuoluētes q̄ in il
lo pepēderit mūdi salus. dignū quinimo debitū recēsemus vt sacratissime
crucis hmōi miraculose redūita loco gratiosis remissionē. psequamur im
pēdijz indulgētiarū muneribz decozemus zc. Cū nuper zc.

¶ De beata virgine Maria

Dum pcella meritoz insignia qb̄ regina celoz virgo dei genitrix glo
riosa sedibz p̄clara sydereis quasi stella maritima prerutilat deuote
psideratōis indagine pscrutamur z dū etiā inter pectoris archana
reuolumus q̄ ipa v̄p̄uta mīsericōdie mater gr̄e z pietatis amica humani ge
neris solatrix p̄ salute fidelū q̄ delictoz onere p̄grauāf sedula oratrix ec
pūgil apud regē quē genuit intercedit. dignū quinimo debitū reputam⁹
vt loca in honore sui nois dedicata gratiosis remissionē. psequamur impē
dijz z gratiarū muneribz honoremus. Cū itaqz zc.

¶ Alia et similis

Virgo venustissima z oim p̄tutūz floribz z aromatis insignita p̄go
dei genitrix gloriosa. de cuius pulcritudine sol z luna mirant̄ eiusqz
p̄clibz iuuat̄ populus christianus. florem p̄ciosum immarcessibilem z
eternū dñm nostrū iesum xp̄m humani gñis redēptorē ineffabili sp̄s̄s̄s̄s̄
cooperare gratia p̄duxit. p̄ cuius reuerētia p̄ginis loca sub ip̄ius vocabu
lo insignita sunt a xp̄i fidelibz merito venerāda vt etiā ip̄i exercētes opera
pietatis eius p̄ijs adducte suffragijs eterne retributōis p̄mia p̄sequi me
reant̄ Cupientes zc.

¶ Alia de beata Maria virgine

Inestabilia glōse p̄ginis dei genitricis Marie meritoz insignia de
uota psideratōis idagine pscrutātes z ita n̄re mētis archana reuol
uētes q̄ ipa castissimo et⁹ v̄tero put n̄ri status exigebat necitās hui⁹
mane salutis autorē p̄tulit z apud eū quē maternis lactauit v̄teribz sedū
las p̄ nostre fragilitatis expiatiōe p̄ces effundit. dignū quin poti⁹ debitū
reputam⁹. vt in honore sui nois dedicatas capellas z loca alta gratiosis re
missionū psequamur impēdijz indulgētiarū muneribz decozemus zc.

¶ Alia indulgentia de virgine gloriosa

Cum p̄phera dicēte dñm in sanctis eius laudari deceat in illis p̄ci
pue p̄ quā humano generi eterna salus apparuit gloriosa videlz bea
ta Maria sp̄ p̄gine matre iesu xp̄i deū collaudari z b̄ndicti celerius
p̄uenit ac ecclias z loca ad honore ip̄ius p̄ginis dedicata deuoti⁹ venerari
que etiā meruit in celis p̄re ceteris sanctis sublimius honorari z etiā super
choros angelozum exaltari

¶ De sancto Johanne baptista

Ater sanctorū solēnia sancti Joānis baptiste natiuitas eo solēnius ē
venerāda quo ip̄e de aluo sterilis matris p̄cedēs fecūdis p̄tutibus
sacris eloquijs z facūdis fons ap̄toz labiū z silentiū p̄phetarū in ter
ris xp̄i p̄sentia caliginaf. mūdi lucernā gratie obteccis tenebris iugi p̄co
noz z iudicis signo mirifice nūciauit

De indulgentia

¶ Pro sancto Michaele

Quanquam propheta dicere dominum in sanctis eius laudari deceat. In illo tamen precipue videlicet beato Michaele archangelo dei collaudari bene dicitur. fundatque in honore ipsius ecclesias a christifidelibus deuotius venerari. Puenit quod de hoste maligno triumphans militie celestis exercitus et super omnes animas suscipiendum pre ceteris angelis principatum diuina prudentia noscitur obtinere.

¶ Pro sancto Stephano

Et sic. Quo ipse primus martyr apud deum pro cuius nomine fuit primus martyrio coronatus non modo pro deuotio sed etiam pro persecutoribus suis voluit efficaciter exorare etc.

¶ De sancto Martino

Et si vniuersi orbis ecclesie sub sanctorum constructio vocabilis frequenter sunt collaudanda de illis multo magis puenit venerari que sub presulis sancti Martini confessoris sunt decorate titulis. quod iesu christi propter apostolus fuit. ac premissis mundi vicibus coronam pmeruit habere sempiternam quo ipse dominus noster iesus christus ipsius intercessionibus immediatius et perfectius vota sua deum dirigat et ad gratiam exauditionis pducatur.

¶ Pro sancto Nicolao

Gloriosus Nicolaus cuius meritorum recensemus insignia accipit die ipse quarta semel et sextis feriis cepit macerare corpus factum est presul sublimatus. prestat opem gentibus timentibus naufragari. farina fame distribuit. auro dato violari fergines prohibuit in eo. Dignum ergo arbitramur et congruum ut in honorem sui nominis cunctas dedicatas ecclesias gratiosis remissionum prosequamur impendens quo dominus noster iesus christus eius intercessionibus vota dirigat fidelium et ad gratiam exauditionis admittat. Lupientes etc.

¶ De martyribus

Et si sanctorum martyrum variis tormentorum extorsionibus pro christi fide prestata cuncta nostris apud altissimum obtentis suffragari affectibus. Ecclesias idcirco sacra loca ad ipsorum laudem et honorem institutas maximo non immerito deuotionis feruore venerari debemus quo ipsi etc.

¶ Communis pro alijs sanctis

Nunc thronum diuine maiestatis fideles christi sanctorum pijs adducti suffragis ad eorum festiua solennia eo debet feruētius incitari quo tali um patronorum fulciri presidij portio retributionibus premia et munera valeat pmereri. Vn nos more pastoris vigilans christifideles singulos quos cupimus in supna patria collocari ad ipsorum sanctorum trahamus libere obsequia ut eos in prospectu domini deuota veneratio collaudet.

¶ Pro reliquijs sanctorum.

Sanctorum reliquias quorum animas non dubitamus in celo regnare cum christo. nos vniuersi et singuli christiani pro amore venerari debemus in terris ut dei honorantes amicos diuinis nos beneplacitis complectatur.

mus et illos nobis propterea vendicantes patrocinium apud eum quod nostris meritis non valemus eorum obtinere intercessionibus mereamur

¶ **Alia communis**

Splendor paterne glorie que sua mundum illuminat ineffabilis claritate pia vota fidelium de clemencia ipsius maiestatis sperantium tunc precipue benigno favore presequitur cum deuota ipsorum humilitas sanctorum precibus et meritis adiuuatur

¶ **De sepulcro dominico et alijs sanctis**

Et si cuncte nobis ecclesie capelle et loca sub sanctorum fundata vocabulis pia deuotione fidelium sint veneranda illa tamen que in honorem sub sepulcro dominici ac sanctorum Iohannis baptiste Petri principis apostolorum Georgii martyris et Marie magdalene vocabulis dedicata noscunt eo celebriori memoria puenit venerari quo dominus noster Iesus christus eorundem sanctorum precibus et intercessionibus immediatius et perfectius vota fidelium dirigit ad gratiam exauditionis admittit

¶ **Alia communis pro alijs sanctis**

Facet is de cuius munere venit ut sibi a fidelibus suis dignetur laudabiliter seruiat de abundantia sue pietatis que merita supplicium exaudit et vota beneseruentibus sibi multo maiora retribuat quam valeant premereri. nihilominus tamen desiderantes domino populum reddere acceptabile et bonorum operum secutorum fideles ipsos ad contemplandum et quasi quibusdam allecitiuis muneribus indulgentiis videlicet et remissionibus inuitamus ut exinde reddantur diuine gratie aptiores Lupicetes etc.

¶ **Pro reparatione pontis fracti**

Qui peregrinorum et aliorum christifidelium incolumitate solliciti hijs qui pro euitandis eorum periculis faciende sunt fabrice manus adiuuantes porrigere possunt apud deum bonum et meritorium reputamus. Cum itaque etc.

¶ **Pro paupere**

Quoniam ut ait apostolus omnes stabimus ante tribunal christi recepturi prout in corpore gesserimus siue bonum siue malum nos oportet diem peregrinationis extreme pijs misericordie operibus preuenire et ea seminare in terris que colligere valeamus in celis. quoniam que parce seminat parce et metet. et que seminat in benedictionibus de benedictionibus et metet vitam eternam Cum itaque etc.

¶ **Alia pro paupere**

Omnis mens fidelium ad charitatis et alterius deuotionis opera christi pauperibus quos egestatis penuria depmit largienda allecitiuis indulgentiarum muneribus pensius excitamus Cum itaque etc.

¶ **Modus procedendi siue narratiue indulgentiarum.**

¶ **De ecclesia gloriose virginis**

Quoniam precella etc. Lupicetes. igitur ut parochialis ecclesia beate Marie de n. dioc. n. in qua ipa beata virgo dei genitrix Maria ineffabilia